

Мемлекеттік емтихан
бағдарламасы

Ф СО ПГУ 7.18.2/04

Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігі
С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті
Генетика және биотехнология кафедрасы

МЕМЛКЕТТІК ЕМТИХАННЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ

050802 - «Зоотехния»
мамандығындағы студенттерге арналған
арнайы пәндерден

Мемлекеттік емтихан
бағдарламасының
бекіту парағы

Ф СО ПГУ 7.18.2/04

БЕКІТЕМІН

Оқу ісі жөніндегі проректор

_____ Н.Э. Пфейфер

«___» _____ 2007ж.

Құрастырушы: а/ш.ғ.д., профессор Бексеитов Т.К.
Кафедра генетики и биотехнологии

МЕМЛЕКЕТТІК ЕМТИХАННЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ

050802- Зоотехния мамандығындағы студенттерге
арналған

Бағдарлама 050802- Зоотехния мамандығына 3.08.360-2006ж. Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпығы міндетті білім беру стандарты негізінде және «Азық өндіру және а/ш малдарын азықтандыру», «Ауыл шаруашылық малдарын өсіру және селекция», «Ірі қара шаруашылығы, сүт пен ет өндіру технологиясы», «Қой шаруашылығы, қой етін, жүнін, елтірісін өндіру технологиясы» пәндердің жұмыс жоспарларына сүйеніп жасалды. Хаттама №11, 26.06.2007г.

Кафедра мәжілісінде **ұсынылған**

«___» _____ 2007 ж., хаттама №

Кафедра меңгерушісі _____ Т.К. Бексеитов

Биология-химия факультетінің әдістемелік кеңесінде
мақұлданған

« ___ » _____ 2007 ж., хаттама №

ӘК төрайымы _____ К.Х. Жапаргазинова

КЕЛІСІЛДІ

Факультет деканы _____ К.У. Базарбеков « ___ » _____
2007 ж.

МАҚҰЛДАНДЫ

ЖжӘҚБ бастығы _____ Л.Т. Головерина « ___ » _____ 2007
ж.

КІРІСПЕ

Жоғарғы оқу орындарында оқитын студенттер үшін, мамандық бойынша мемлекеттік емтихандарды тапсыру, алған білімдерін қорытындылау болып саналады, инженерді дайындау және оның бағдарламасы маманның квалификациялық мінездемесіне сәйкес келуі қажет.

Мемлекеттік аттестацияның жинақтаушысы болып, жалпы білім беретін мемлекеттік дәрежедегі білім негізінің қорытындысы болып диплом саналады.

Мемлекеттік емтиханға дайындалу барысында студент өткен материалдың аз ғана уақыт ішінде қайталап, практика өту кезінде алған білімімен ұштастыра білуі қажет, өз мамандығынан басқа гуманитарлық, экономикалық, жаратылыстану пәндері бойынша да дайындықтарды күшейте түсу. Осы мерзім аралығында студенттер белсенді түрде дайындалып, бір-бірімен байланысын білуде біліммен ары қарай шыңдай түседі.

Әдістемелік құралдың негізгі мақсаты:

- емтихан билеттеріне тереңірек дайындалу;
- оқытылатын пән бойынша әдебиеттермен және әдістемелік материалдармен жұмыс жасау;
- студенттің өздік жұмыстарын ұйымдастыру;

- алға қойылған мақсатына жеке өз басының дайындығымен, сенімділігімен, ақылдылығымен қол жеткізу;
- алған білімді есептеуді шығару барысында пайдаланып, ұқыптылықпен көрегендікпен қол жеткізу.

Мамнадық бойынша мемлекеттік емтиханды тапсыру барысында студенттерден жоғары баға алу үшін, ол бағаны алуда сапалы білім көрсету, оны болашақта көрсете білу керектігіне байланысты белсенділігі арта түседі.

Мемлекеттік емтихандарды тапсырмас бұрын түлектерді бостатын кафедра алдын-ала студенттерді әдістемелік нұсқаулармен қамтамасыз етулері қажет, өйткені онда Мемлекеттік емтихандарды мамандығы бойынша тапсырудың жалпы білім беру стандартына сәйкес көлемді талаптар қойылады, онда қолданылатын әдебиеттер мен мамандық бойынша емтихан билеттеріне жақын сұрақтар беріледі.

1. НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

Мамнадық бойынша мемлекеттік емтиханды қою студенттердің білімдері және дайындық дәрежесін және өз бетімен инженерлік жұмысты орындауға дайындығын тексеру.

Мамандық бойынша мемлекеттік емтихан Мемлекеттік Аттестациялық комиссиямен жүргізіледі (МАК), оның құрамы емтихандарға бір ай қалғанда ПМУ-ң ректоры бұйрығымен мақұлданады. Қорытындылау аттестациясы жоғарғы оқу орындарының жұмыс жоспарымен сәйкестендіріліп, қойылған уақытта өтеді. МАК құрамына кіреді:

МАК төрайымы болып шаруашылықтың бірінші басшылары немесе атақты ғалымдар тағайындалады, ол адам ПМУ-де жұмыс істемейтін болуы керек;

- кафедра меңгеруші;
- кафедраның 2-3 алдыңғы қатарлы оқытушылары.

Ректордың шешімімен МАК құрамына директораттан сонымен қатар халық шаруашылық саласынан өкілдер қатысуына болады.

Мамандық бойынша мемлекеттік емтиханға дайындық деканаттың және оқу бөлімімен, кафедраның алдын-ала жасаған жоспары бойынша жүзеге асырылады.

Мамандық бойынша мемлекеттік емтиханды тапсыруға дайындық мерзімі оқу жоспарымен оқу графигіне сәйкестендіріліп жасалады. Мемлекеттік емтиханға дайындық

кезінде 10-12 сағаттық дәрістер оқытылады, ол топ бойынша немесе жекеше кеңестер жүргізіледі.

Мамандық бойынша мемлекеттік емтихандарды тапсыруға барлық түрі бойынша теориялық және шаруашылық оқу жоспарын толық орындаған студенттер босатылады. Қорытындылау аттестациясына «4 жұмаға» мерзім уақыт беріледі.

Оқушылар барлық мемлекеттік емтихандармен қорғау жұмыстарыноқу жоспарымен оқу бағдарламасынан сәйкес тапсырулары қажет, ол барлық жоғарғы оқу орындары үшін бірдей.

Оқушылар кейбір жағдайларға байланысты (денсаулығына, аяғы ауырлығына, бала тууына) оқу мекемелерінің басшыларымен келісе отырып, бітіру жұмысына қосымша екі мемлекеттік емтихан тапсыруға құқылы. Бұндай жағдайда мемлекеттік емтихандардың өтуі мерзімдері шығаратын кафедраның мәжілісімен бекітіледі. Оқушы білім мекемесінің жетекшісіне өтініш жазып, медициналық куәлендіретін анықтаманы көрсетеді. Осыдан басқа жағдайлар болса, онда ол қосымша мемлекеттік емтихандарды тапсыруға жіберілмейді.

2. МАМАНДЫҚ БОЙЫНША МЕМЛЕКЕТТІК ЕМТИХАНДАРДЫ ТАПСЫРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

Мемлекеттік емтихандарды қабылдау Қазақстан Республикасының 12.07.2000 ж. № 714 мемлекеттік Реестрінің құқықтық актісінің № 1222 17.08.2000 ж. Білім және ғылым министрлігінің бұйрығымен бекітілген жоғарғы оқу орындарының қорытынды аттестациясының ережелеріне сәйкес жасалады.

Жоғарғы оқу орындарында қорытынды аттестация ұйымдастыру және жүргізу ережеге сәйкес Қазақстан Республикасының 1999 жылғы 1 маусымында шыққан заңға бағынады. Ереже жоғарғы оқу орнында оқитындарға мекеменің ережесіне сәйкес болуы тиіс. Мемлекеттік аттестациялық комиссияға қызыметіне мыналар кіреді:

1) Мемлекеттік жалпы білім беретін стандарттарға сәйкес мамандардың-теориялық және практикалық дайындықтарының деңгейіне сай тексеру өткізу;

- 2) Сәйкес квалификация немесе диплом табыс ету туралы шешім қабылдау .(үздік, үздік емес);
- 3) Академиялық дәрежелер бакалавр, магистрді ұсыну.
- 4) Болашақтағы мамандарды дайындаудың сапасын арттыруға бағытталған пікірлерді ұсыну;

Мамандық бойынша мемлекеттік емтихандардың мақсаты студенттердің ғылыми-теориялық деңгейін анықтау, қалыптасып келе жатқан маманның кәсеби дайындығын өздік тәжірибелік жұмыстарды шешуде қолдануы, сонымен қатар дипломдық жобаға дайын болулары.

Мамандық бойынша мемлекеттік емтиханның міндеттері:

- мамандық бойынша теориялық білімдерін практикалық білгірліктермен ұштастыра, жүйелей білу және оларды ғылыми техникалық, экономикалық, шаруашылық мәселелерін шешуде пайдалана білу;
- өздік жұмысты кірістіру арқылы біліктілікті дамыту.
- Болашақ фермер-менеджерді өзі бетімен жұмыс жасауға дайындығын, технологиялық оның жағдайының сәйкестілігіне қарай тексеру.

Студенттің емтихан билеттерінің жауаптарына жауап беруіне байланысты білімін, кафедрада алған теориялық дайындықтарын шаруашылықта өткен өндірістік практика негіздері бойынша анықтау.

3. Мамандық бойынша мемлекеттік емтихандардың сұрақтары

Кафедрамен емтихан билеттерінің тізімі жасалады. Емтихан билеттерінің тақырыптары мыналарға қарап сүйеніп құрастырылады:

- кафедраның ғылыми-зерттеу, ізденіс тақырыптарының жұмыстарына.
- Ғылыми және басқа мекемелерінің тапсырыстары бойынша.

Емтихан билеттері уақыт талаптарына сай студенттердің мамандығына сәйкес теориялық дайындықтардың ретімен құрылуы тиіс.

1. Халық шаруашылығында мал шаруашылығы өнімдерінің алатын орны қандай?
2. Мал шаруашылығында жүйелік туралы ұғым.
3. Мал шаруашылығындағы интенсификация жодарын қалай түсінесің?

4. Отардың айналымын, құрылымын қайтадан қалпына келтіру түсініктері.
5. Ірі-қара малдарының фермаларының мөлшері және орналасуы, специализациясы.
6. Ірі-қара малдарының фермаларындағы еңбек мекемелері.
7. Шошқа фермаларының мөлшері, орналасуы және специализациясы.
8. Шошқаның азықтық қорының қандай түрлері бар?
9. Қой фермаларының орналасуы және специализациясы.
10. Қой шаруашылығында еңбек мекемелері қандай?
11. Қой отарларын қайтадан қалпына келтіруді қалай ұйымдастыруға болады?
12. Құс шаруашылығының мөлшері, орналасуы және специализациясы.
13. Шаруашылықта құстарды ұстаудың негізгі жүйелері.
14. Алдыңғы қатарлы құс шаруашылықтарының жұмыс тәжірибелері және жеткен жетістіктері.
15. Мал, құс өнімдерінің, өнімдерінің өзіндік құнымен, басын көбейтудегі ерекшеліктері.
16. Жаңа типті қандай мал шаруашылығын білесіңдер?
17. Мал шаруашылығы өнімдерді шығаратын шаруалар туралы не білесіңдер?
18. Мал, шошқа, қой, құс, ара, қоян, астық, балық шаруашылықтарының алдына қойған міндеттері мен мақсаттары:
19. Ірі қара малдардың отарын және сүтті саууда құрылатын жоспарлары.
20. Сиырларды сауған кездегі сүт бездерінің құрылысы.
21. Сүттің түзілу механизмі және қандағы компоненттері.
22. Сүтті шығару.
23. Ауыл шаруашылық малдарының экстерьерін оқудың маңызы.
24. Ауыл шаруашылық малдарының өнімдерін, бағытын бағалаудағы экстерьердің маңызы.
25. Ауылшаруашылық малдарының негізгі экстерьерінің стадияларын атаңыз?
26. Ауылшаруашылық малдарының экстерьерін бағалауда қандай қолданылатын әдістерді білесіңдер?
27. Малдардың өлшемі мен индексі дегеніміз не?
28. Ауылшаруашылық малдарының конституциясына анықтама беріңіз?

29. Ауылшаруашылық малдарының конституция типтері.
30. Ауылшаруашылық малдарының қандай кондицияларын айыруға болады?
31. Ауылшаруашылық малдарының өнімділігі неге байланысты?
32. Малдардың өнімділігін, сүттілігін бақылайтын физиологиялық фактор.
33. Малдардың әртүрлеріне қарай сүт өнімдеріне берілетін бағалардың әдістері.
34. Әр малдардың сүт өніміне баға беру тәсілі.
35. Азықтандырудың аналықтардың сүт өніміне әсері.
36. Малдардың әртүріне қарай сүттің химиялық құрамының ерекшеліктері.
37. Малдарды азықтандырудың ет өніміне, жынысына, жасына, түріне әсері.
38. Малдардың ет өнімдеріне өмір сүрген және етке өткізілгеннен кейінгі бағалау әдістері.
39. Етке өткізу шығыны деген не, оны қалай анықтайды?
40. Малдардың түріне қарай жүн өнімдерінің байланысы.
42. Табиғи және жасанды сұрыптаудың түсініктері.
43. Регрессия құбылысының қалай пайда болуы және ол қалай беріледі?
44. Сұрыптаудың бір немесе бірнеше белгілерінің эффектілігі.
45. Малдарды сұрыптауда азықтандырудың жағдайларына әсер ететіндер.
46. Малдардың фенотиптері мен генотиптеріне байланысты сұрыптау және бағалаудың көрсеткіштері қандай?
47. Асылдандыру жұмыстарында малдарды бонитировкалаудың негізгі принциптері мен ерекшеліктері.
48. Асылдандыру фермаларында малдарды сұрыптаудың типтері қандай?
49. Олардың ерекшеліктері?
50. Инбридинг.
51. Инбридингтің дәрежелерін анықтау, оларға қандай мақсаттар қолданады?
52. Жабайы жануарлардың популяциясының айырмашылығы және олардың тұқымына анықтама беріңіз.
53. Мал басын тұқымына қарай бөлу және аймақтар бойынша тарату.
54. Мал, қой, шошқа, жылқы шаруашылықтарында қандай тұқымдарға байланысты өнімдік бағыттарын білуге болады?
55. Тұқымдардың құрылымы және олардың негізгі звенолары.

- 56.Тұқымдардың акклиматизация негіздері деген не?
- 57.Малдармен жұмыс жасағанда асылдандыру мен тұқымдарды аудандастырудың ерекшеліктері.
- 58.Ауылшаруашылық малдардың әртүрлі түрлерін көбейтудің негізгі жүйелері.
- 59.Қазақстандағы асылдандыру қызыметтерінің негізгі звенолары.
- 60.Асылдандыру жұмыстарының мемлекеттік кітаптарға сәйкес келуі.
- 61.Малдарды асылдандыру жұмыстарында есептеу техникасын қолдану.
- 62.Селекс дегеніміз не?
- 63.Малдарды асылдандырудағы көрсету және шығарудың ролі қандай?
- 64.Азықтандырудың химиялық құрамының схемасын көрсетіңіз,қоректік қор заттардың құрамына жеке белгілеріне мінездеме беріңіз.
- 65.Энргияға , протеиндерге, аминқышқылдарға, клечаткаға, крахмалға бай азық құрамдарына қарай анықтама бөліңіз.
66. Азықтардағы құнарлы заттардың қорытылуы туралы түсініктер.
- 67.Азықтардағы құнарлы заттардың қорытылуы коэффициентіне есеп жасау және анықтау әдістері.
68. Мал азықтарының құнарлылығын көтерудегі аса маңызды жақтарын атап көрсету.
- 69.Азықтардағы құнарлы заттардың қорытылуына әсер ететін факторлар.
- 70.Азот, көмірқышқылы және энергияның тепе-теңдігін қалай есептеуге болады?
- 71.Азықтың құнарлығын қалай түсінуге болады?
- 72..Азық құнарлығының қандай жақтарын білесіңдер?
- 73.Азықтағы жалпы энергетикалық құнарлылықты және мәзірдегі азықтық өлшем бірлікті есептеу әдістерінің маңызы.
- 74.Азықтардың құнарлығына баға беру олардың энергия алмасуындағы құрамы.
- 75.Жиынтық көрсеткіштері бойынша мәзірдің құнарлығына баға беру..
- 76.Ауыл шаруашылық малдарын құнарлы азықтандыруын бақылаудың толық көрсеткіштерін жеке-жеке көрсетіңіз.
- 77.Мәзір дегеніміз не?
- 78.Мәзірдің құрылымы.

79. Мәзірді құрудың негізгі принциптері (қағидалары)?
80. Ауылшаруашылық малдарының азықтарын өз мөлшерінде жасауда электронды есептегіш машина қолдану.
81. Малдарды азықтандырудың негізгі принциптеріне қысқаша мінездеме (түсініктеме) беру.
82. Азықтық өнімдердің төлем ақы және шыққан шығындардың есептегіш көрсеткіштерінің принциптері.
83. Сүтті сиырларды азықтандыру ерекшеліктері.
84. Азықтарды жұмсаудағы жылдық құрылымдар.
85. Құрғақшылық мерзімінде сүтті сиырларды азықтандыруға қойылатын негізгі талаптар.
86. Сауылатын сиырлардың мәзірін қандай көрсеткіштермен бақылауға болады?
87. Сиырлардың жаздық азықтарын ұйымдастыру.
88. Өндірістік технология жағдайында сүтті сиырларды азықтандыру ерекшеліктері.
89. Ірі және ұсақ малдарды азықтандыру.
90. Ұсақ малдарды азықтандыру кезіндегі мәзір құрылымның өзгеруі.
91. Ірі қара малды азықтандыру.
92. Мәзір құрылымы.
93. Малдарды жайылымға жайып, бордақылау.
94. Қойды азықтандырудың спецификасы.
95. Шошқа аналығын азықтандырудың интенсификациялық жағдайдағы ерекшеліктері.
96. Шошқаларды толықтай азықтандыру көрсеткіштерін бақылау.
97. Шошқаларды азықтандыру.
98. Шошқаларды семірту.
99. Азық құнына кететін көрсеткіштер мен өсу бірліктеріне жұмсалатын азық шығынын есептеу.
100. Жылқыларды азықтандыру ерекшеліктері.
101. Аталық малдарды азықтандыру негіздері.
102. Құстарды азықтандыру негізінің негізгі көрсеткіштері.
103. Әртүрлі түрдегі құстарды азықтандыру ерекшеліктері.
104. Сиырларды саууда әсер ететін факторлар.
105. Сиырларды сауу кезінде қисық сызу лактациясы және оның ерекшеліктері.
106. Лактация кезіндегі сүттегі май мен ақуыздың байланысы.
107. Малдың ет өнімдерін көтерудегі негізгі әсер ету факторлары.

108. Бордақылау және оның классификациясы, ол туралы түсініктер.
109. Аналықтарға жасына қарай бұқаларды пайдалану.
110. Сиырлар мен аналықтардың жыныс циклінің өту жолдары.
111. Сиырлардың суалуы және онымен күрес жолдары.
112. Ұрықтандыру түрлері және оның жетістігі мен кемшілігі.
113. Етті және сүтті малдардың құрылым ерекшеліктері.
114. Шошқалардың қандай шаруашылық типтері болады, олардың айырмашылықтары қандай?
115. Шошқалардың дене бітімінің әр түрлілігінің ет сапасына әсер ету бағыты.
116. Бонитировка кезінде малдардың қандай белгілері бойынша баға беріледі?
117. Экстерьерлік баға бойынша шошқалардың етінің сапасы төмендеудің кемшіліктері?
118. Шошқа аналықтарындағы 12 емшектің ерекшеліктері қандай?
119. Аналықтардың көп ұрпақ беруін қалай көтеруге болады?
120. Сүтті аналықтарды қалай білуге болады?
121. Шошқаларды семіртуге жасалатын жағдайлар.
122. Семірту кезінде шағылыстырудың тиімділігі қандай?
123. Тірі салмағына, жасына қарай, еттің морфологиялық және химиялық құрамы қалай өзгереді?
124. Шошқаларды семірту кезінде азықтардың құрамындағы заттар қандай әсер етеді?
125. Шаруашылықта жемдеудің қандай түрлері қолданылады?
126. Совхоздарда, колхоздарда, фермаларда, арнаулы ірі шаруашылықтарда етке жемдеуге қалай ұйымдастырылады?
127. Ет алу кезінде шошқаларды бөліп алуға және жемдеуге қалай қойылады?
128. Қандай малдарды семіртудегі азықтарға қойылатын талаптар.
129. Арнаулы немесе арнаулы емес шаруашылықтарда шошқаларды жемдеуде қолданылатын жүйелер қандай?
130. Қазақстанның қой шаруашылықтарында шағылыстыру түрлерін қолдану әдістері қандай?
131. Қойларды сұрыптау және іріктеудегі алға қойылған міндеттер қандай?
132. Қойларды бонитировкалау кезінде жеке және ұқсас жағдайларды анықтау.

133. Қойларды асылдандыру емес шаруашылықтағы асылдандыру жұмысының формаларын атаңыз?
134. Қозыларды туғаннан бастап, өсіру мерзімдерін атаңыз?
135. Жас малдарды өсірудің қандай қолданбалы әдістерін білесіңдер?
136. Ауылшаруашылық жұмыстарының қандай түрлеріне аттарды пайдалануға болады?
137. Жылқылардың салмағының өсуі дегеніміз не, оны қалай анықтауға болады?
138. Жұмыс аттарын қандай белгілері арқылы бөледі?
139. Аттар қозғалғанда салмағының ауырлағанын қандай өзгерістер арқылы анықтауға болады?
140. Жылқының салмағының ауырлауының максималды және аз мөлшері дегеніміз не?
141. Жылқылардың қандай қандай жағдайына қарай төзімділігін анықтайды?
142. Ауыр, орташа және жеңіл жұмыстар жылқыларда қалай бөлінеді?
143. Жыл мезгілдері бойынша жылқылардың жұмыстарының режимі қалай құрастырылады?
144. Аттарды тағалаудағы негізгі белгі қандай?
145. Аттарда қандай тағалау түрлері бар?
146. Аттарды қандай жастан бастап жұмысқа жегеді?
147. Жұмыс аттарының тұратын орын қандай талаптарға сай болуы қажет.
148. Жұмыс аттарына азық мәзірі қалай құралады және жеке жұмыс аттарының жұмысына қарай азықтың дайындалуы қалай?
149. Құлындар мен жылқыларды қалай азықтандыру керек?
150. Табынмен жүретін аттар дегеніміз не, олар біздің жеріміздің қай жерінде кең таралған?
151. Табынмен жүретін аттарды таратуға арналған қандай мекемелерді білесіңдер?
152. Жылқы зауаттарындағы асылдандыру жұмыстарының негізгі әдістері қандай?
153. Ипподромдағы сынауды өткізудің алға қойған міндеттері қандай?
154. Құстарды асылдандырудағы генофондық әртүрлілігін қалай түсінесің?
155. Өнімділігіне қарай құстардың әртүрлілігін қалай айырып алуға болады?

156. Қаздардың, үйректердің, күркетауықтың, тауықтың негізгі тұқымдары қандай?
157. Біздің елімізде жұмыртқа алу үшін қандай тауықтарды пайдаланады?
158. Қазақстанда еті үшін қандай тауықтарды өсіреді?
159. Құстардың жұмырқаларының өнімділігін қалай анықтайды және факторларға байланысты?
160. Жұмыртқада қандай қабықша бар және ол бөліктерден тұрады?
161. Алғашқы және орташа жұмыртқа шығарушыларды қалай есептейді?
162. Қандай жұмыртқалар диеталыққа жатады және оларды қанша категорияға бөледі?
163. Құстардың ет өнімділігі қандай факторларға байланысты?
164. Қандай құстарды бройлер деп атайды?
165. Құстардың және толықтай еті дегеніміз не?
166. Инкубация техникалық процеске ең негізгі кіретін операциялар қандай?
167. Инкубация үшін қандай белгілер бойынша жұмыртқаларды сұрыптайды?
168. Әртүрлі түрдегі құстардың жұмыртқалары ұрықтандыруды қалай өтеді?
169. Тауықтардың, күркетауықтың, қаздардың, үйректердің эмбриондық кезеңдері неше күнге созылады?
170. Тәуліктің сапасы бойынша жас малдарды қандай белгілеріне қарай бағалайды?
171. Өндірістік және ата-анасыз тауықтарға қандай клеткалық маркалар қолданады?
172. Құстарды өсірудегі қандай клеткаларды қолданады?
173. Жас малдарды өсіру кезінде дифференциялық жарық режиміне не үшін пайдаланады?
174. Тауықтың жұмыртқадан шыққан жас балапанын қандай жаста ересек тауықтардың арасына қосады?
175. Өндірістік орындарда құстарды қалай дұрыс комплексті бөледі?
176. Біздің және шет елдерде бройлерді өсіруде қандай әдіс қолданады?
177. Етті тауықтарды азықтандыру кезінде, неліктен тағамға шектеу қойылады?
178. Етті тауықтардың орнын қалай санайды?

179. Үйректерді етке байлау үшін қандай әдістер қолданылады?
180. Күркетауық шаруашылығында жасанды тұқымдандыру қолданыла ма?
181. Қаздарда семірту кезінде қандай әдістер қолданылады?
182. Қаздардан еттен басқа тағы да басқа қандай бағалы өнім алады?
183. Жақсы өнім беретін тауықтың белгілеріне мінездеме беріңіз.
184. Қандай құсты гибридті деп атайды?
185. Құстар асты сызығы дегеніміз не?
186. Тауықтар сызығын қандай белгілері арқылы дифференсациялайды?

4. МАМАНДЫҚ БОЙЫНША МЕМЛЕКЕТТІК ЕМТИХАНҒА ДАЙЫНДЫҚ ЖӘНЕ ОНЫҢ ТАПСЫРУ ТӘРТІБІ

Жоғарғы оқу орнында оқушылардың қорытынды аттестациясы болып мемлекеттік емтихан табылады. Мемлекеттік емтихандар мамандық бойынша оқу жоспарымен, бағдарламасына сәйкес жасалады. Мемлекеттік емтихандардың (ауызша немесе жазбаша) өтікізу формасы ЖОО ғылыми кеңесімен анықталады (биология-химиялық институт)

Оқу жоспарымен оқу бағдарламасының барлық талаптарын орындаған студенттер қорытынды аттестацияға жіберіледі. Қорытынды аттестацияға босату туралы биология-химия институтының директоры жасаған нұсқау беріліп, топтың тізімі мемлекеттік аттестация комиссиясына жіберіледі.

Қорытынды мемлекеттік аттестация мемлекеттік комиссиямен өткізіледі, ол кез-келген мамандыққа байланысты бірдей формада болады. Егер бітірушілердің саны көп болатын болса, онда мемлекеттік бірнеше аттестациялық комиссия мамандыққа байланысты құрылады. Бітірушілер саны керісінше аз болса, мамандыққа жақын мамандармен бірге бітіруге болады.

Мемлекеттік аттестациялық комиссияның құрамында төрайымын, комиссия мүшелерін сайлап, олар жыл бойы жұмыс жасауы керек.

Мемлекеттік аттестациялық комиссияның құрамында төрайымы болып биология-химия институтының ғылыми кеңесінің шешімімен, оған қоса білім саласындағы

орындаушылар кеңесімен, алдыңғы қатарлы мұғалімдер, оқытушылар көп жылдан жұмыс жасап келе жатқан мамандар болуы тиіс, бірақ ол адам осы оқу орнында жұмыс істемеуі керек.

Сайланған осы бір адам Мемлекеттік аттестациялық комиссияның болып 2 жылға сайлана алады.

Мемлекеттік аттестациялық комиссияның мүшелері болып: биология-химия институтының директоры немесе осы мамандықтың кафедра меңгерушісі. Қалған мүшелері алдыңғы қатарлы профессорлар, экономика саласында жұмыс жасайтын квалификациялы мамандар бола алады.

Мемлекеттік аттестациялық комиссия мекеменің жетекшісінің бұйрығымен 31 қаңтар айынан бастап құрылады.

Биология-химия институтының директоры мемлекеттік комиссия жұмысының кестесі төрайымның келісімі бойынша құруды өз мойнына алады.

Мемлекеттік аттестациялық комиссияның жұмыс кестесі ректормен немесе оқу ісінің проректорының бұйрығымен жұмыс бастауына екі жұма қалғанда құрылады.

Мемлекеттік аттестациялық комиссияның мәжілісі күніне 6 сағаттан аспауы керек.

Мемлекеттік аттестациялық комиссияның жұмысын өткізу үшін төмендегідей құжаттар қажет:

- биология-химия институтының директорының оқу жоспарына сай, мамандық бойынша тапсырылған сынақтар, курстық жобалар және оқу мен шаруашылық практикаларының қорытынды жұмыстары орындалды деген анықтама қағазы.
- Мамандық бойынша студентті босатады деген биология-химиялық институт директорының бұйрығы

Мамандық бойынша Мемлекеттік емтихан МАК ашық отырысында МАК алдын ала тағайындалған мүшелермен өткізіледі. МАК ректораттан, директораттан ПМУ қоғамдық орындарынан, студенттік өзін-өзі басқару мекемелерінен кісілер қатысады. Мамандықтар бойынша мемлекеттік емтихандар немесе дипломдық жобаларға «өте жақсы», «жақсы», «қанағаттанарлық», «қанағаттанарлықсыз» деген бағалармен бағаланады.

Бірушілердің жұмысын бағалау мемлекеттік аттестациялық комиссияның жабық мәжілісінде ашық дауыс беру арқылы қабылданады.

Дауыстар тең болған жағдайда төрайымның дауысы шешуші болады.

Мемлекеттік аттестациялық комиссияның мәжілістері хаттамада тіркеліп отырады. МАК хаттамалары белгілі бір формада толтырылуы қажет, хаттама № 1 «Мемлекеттік аттестациялық комиссияның мәжілісінің мамандық бойынша тапсырылған мемлекеттік емтиханы туралы». Хаттаманы МАК хатшысы толтырады, ол кафедраның оқытушылар арасынан сайланады.

Хаттамаға емтихан барысында және дипломдық жобаны қорғағаннан кейін алған бағалар, қойылған сұрақтар, пікірлер жазылады. МАК бір мүшесінің басқа мүшелердің пікірімен келіспесе хаттамаға өз пікірін жазып, қол қоюға құқылы.

Мамандық бойынша МАК төрайымы мемлекеттік емтихан қорытындысын айтып бердік.

Жауаптарға сонымен қатар жалпы баға қойылады, ол студенттердің сұрақтарға терең дайындалғандары жалпы бағалау.

Сол пән бойынша емтихан бағасы бірнешеу болса, ең соңғы алған бағасы қойылады. Егерсоңғы баға оқу кезіндегі бағаларына сәйкес келмесе, кафедра баға қою керектігі туралы шешім шығарады, орташа баға шығарылуға рұқсат етілмейді.

Емтихандармен дифференсацияланған сынақтарды «өте жақсы» деген бағаға тапсырса, оқу жоспарының басқа пәндері 75% құраса, қалған сабақтарынан «жақсы» деген бағаға бітірсе, сонымен қатар мемлекеттік емтиханды, ғылыми жобаны «өте жақсы» деген бағаға қорғаса, онда үздік диплом беріледі.

Мемлекеттік емтиханда бағасын көтеру үшін қайталап емтихан тапсыруға болмайды. Мемлекеттік емтиханнан «қанағаттанарлықсыз» баға алғандарға қайталап тапсыруға рұқсат берілмейді.

Мемлекеттік емтиханды келесі жылы сол пәннен алған «қанағаттанарлықсыз» баға ғана тапсырылады. Мемлекеттік емтиханды қайтадан тапсыру оқу кезінен бастап 3 жыл ішінде 2 рет тапсыруға рұқсат беріледі. Мемлекеттік емтихандарды тапсырмағандарға кіргізілетін пәндердің тізімін оқу жоспарымен анықталады. Мамандық бойынша мемлекеттік емтиханнан «қанағаттанарлықсыз» деген баға алса жоғарғы оқу орнынан мекеменің жетекшісінің бұйрығымен шығарылып, академиялық анықтама беріледі.

Мемлекеттік емтиханнан қанағатанарлықсыз баға алғаннан кейін денсаулығы туралы анықтама жарамсыз болып саналады.

Мамандық бойынша мемлекеттік емтиханды тапсырмаған студенттерге белгілі бір жағдай болса ол құжаттанған жағайда? Ректор сол студентке дипломдық жобаға дайындық кезінде тапсыруға рұқсатетуге құқылы.

МАК қорытындысы МАК қорытындысы МАК хаттамасының талаптарын сай толтырылады, сынақ кітапшасына барлық алған бағалар қойылып, МАК төрайымы мен мүшелері қол қойылып, деканатқа тапсырылады. МАК мамандық бойынша өткен МАК жұмысына төрайым есеп жазып, бір данасын ПМУ-ң оқу бөліміне тапсырады.

Мамандық бойынша МАК қорытындысы ПМУ және биолгия-химия институтының ғылыми кеңесінде сарапталады.

Әдебиеттер

1. Арзуманян Е.А., Бегучев А.П., Георгиевский В.И. и др. Животноводство. Учебник.-М.:Колос, 1985.
2. Дмитриев Н.Г. и др. Частная зоотехния и промышленное животноводство. Учебник.- М.: Колос., 1981.
3. Каримов Ж.К., Даленов Ш.Д., Найманов Д.Е. Скотоводство.-Костанай, 1996.
4. Админ Е.А., Азимов С.П., богданов Г.А. и др. Промышленное производство молока и говядины. Монография.- М.: Колос., 1984.
5. Арзуманян Е.А. и др. Скотоводство. Учебник.- М.: Колос.,1984.
6. Джапаридзе Т.Г. и др. Овцеводство. Учебник.-М.: Колос.,1983.
7. Красников А.С. и др. Коневодство. Учебник.- М.: Колос, 1978.
8. Ладан П.Е. и др. Свиноводство. Учебник.- М.:Колос,1978.
9. Арынов А.,Апушев А.К. и др Ауыл шаруашылық өнімдерін сақтау және өңдеу технологиясы. Ақмола, 1994.
10. Джапаридзе Т.Г. и др.- Овцеводство. М, Колос, 1983г.
11. Николаев А.И., Ерохин А.И. – Овцеводство. М, Агропромиздат,1987г.
12. Модяков А.В. – Кормление овец. М, Колос,1978г.

